

PRZEGLĄD WILEŃSKI

PISMO CODZIENNE

WARUNKI PRENUMERATY z przesyłką lub odnośnikiem do domu:

Rocznie 5 rub., półrocznie 2 rub. 50 kop., kwartalnie 1 rub. 25 kop., miesięcznie 50 kop.

CENY OGŁOSZEŃ

Na 1-ej stronie 30 kop.; na 4-ej—po 15 kop. od wiersza. Nekrologi po 40 kop. od wiersza. Ogłoszenia drobne za każdy wyraz 3 kop.

Adres Redakcji i Administracji:
Zawalna 3, m. 7. № skrzynki poczt. 52.
Telef. № 20-20.

Cena numeru pojedynczego 2 kop., na kolei 3 kop.

Redaktor przyjmuje codziennie prócz świąt i niedziel od g. 12 do 2 po poł. Administracja otwarta od g. 10—3.

Składajcie w redakcjach pism polskich ofiary na Królestwo i Galicję!

Legion polski.

Odezwa „Komitetu Narodowego“.

(Tel. Ag. P.)

„Polski Komitet“ Narodowy wydał odezwę, w której powiedziano, że głównodowodzący armiami frontu połud.-zachodniego, gen.-adj. Iwanow, ogłosił rozkaz do armii o uformowaniu w Puławach zaczątku „Legjonu Polskiego“, na zasadach organizacji drużyn pospolitego ruszenia, włączeniem go do armii regularnej i z przyjęciem na koszt państwa.

Komenda ma być polską; zapewniłone wszystkie rodzaje broni, nie wyłączając artylerji.

Legjony znajdować się będą pod dowództwem oficerów polaków, mianowanych przez zwierzchność armji.

Polski Komitet Narodowy, postanowiwszy popierać wszystkimi siłami legjon w tej postaci, wobec jego znaczenia dla sprawy narodowej, wszedł w porozumienie z władzami wojskowymi, celem utworzenia komitetu organizacyjnego Legjonów Polskich, dającego gwarancję należytego pokierowania sprawą.

W skład Komitetu wchodzi: przewodniczący, z tytułem naczelnika organizacji legjonów polskich, gen. piechoty Świdziński; członkowie — gen. - majorowie Stępkowski, Szymanowski, Balicki, hr. Broel-Plater, Sadzewicz; naczelnik zarządu organizacji podpułkownik Górczyński.

Prasa nar.-dem. o mowie gen.-gubernatora.

Większość prasy warszawskiej opiera na znanej mowie nowego gen.-gubernatora, Jengalyczewa, jaknajpiękniejsze nadzieje „Treść przemówienia—pisze „Gaz. Warsz.“—świadczy, że zmiana obecna na stanowisku generał-gubernatora warszawskiego ma tak doniosłe znaczenie polityczne, jak żadna ze zmian dotychczasowych.

Zapowiedź ta dotychczas nie znalazła jeszcze wyrazu w sposobie zarządzania krajem naszym, przemówienie ks. Jengalyczewa świadczy, iż od chwili obecnej w ramach istniejących ustaw system zarządu krajem będzie zgodny z duchem odezwy Wodza Naczelnego, tak gorąco powitanej przez społeczeństwo polskie.

Zanim nadejdzie chwila głęboko sięgających zmian w ustroju Polski zjednoczonej, uznać należy wielką doniosłość przystosowania systemu zarządu krajem do zasad, ustalonych w myśl Najwyższych wskazań.

Przemówienie ks. Jengalyczewa zawiera dalej zapowiedź walki z germanizmem, którego wpływy tak wielką odegrały rolę w naszym położeniu, wskutek polityki dawnych czynników administracyjnych, działających w naszym kraju.

W ks. Jengalyczewie powitać tedy należy przedstawiciela nowego programu politycznego na wysokim i odpowiedzialnym stanowisku w naszym kraju“.

Dwukopiejkowy wiceorgan Dem. Narodowej w ten sposób mowę powyższą komentuje:

„Wnosząc ze słów, z jakimi się zwrócił nowy generał-gubernator warszawski do swych podwładnych, reprezentuje on pewien program polityczny.

Program ten streszcza się w dwóch punktach: 1) walka z germanizmem który, wskutek polityki dawnych czynników administracyjnych zakorzenił się w kraju naszym więcej, aniżeli w jakiegokolwiek innej części państwa.

2) drugim punktem programu, z którym wystąpił wczoraj ks. Jengalyczew, jest wskazówka dla podwładnych nowego generał-gubernatora, by przy stosowaniu praw istniejących kierowali się „duchem odezwy ogłoszonej przez Jego Cesarską Wysokość Zwierzchniego Wodza Naczelnego“.

Jest to wskazówka dostatecznie wyraźna i jasna“.

Informacje i pogłoski.

Dokoła Dumy Państwowej.

Komisja budżetowa Dumy Państwowej już rozpoczęła swe prace, pod przewodnictwem posła Firsowa, zastępcy przewodniczącego p. Aleksiejenki. Sesja Dumy Państwowej odbywać się będzie dwa dni i rozpocznie się 27 stycznia st. st. Na porządku dziennym — sprawa budżetu.

Biura poszczególnych frakcji dumskich już prawie wszystkie zjechały do Piotrogradu i omiawiają sprawy taktyczne, związane z nadchodzącą sesją. Rewizja wydatków, związanych w wojną.

Ogłoszono Najwyżej zatwierdzone uchwały Rady ministrów, w sprawie utworzenia w Piotrogradzie tymczasowej komisji rewizyjnej dla sprawdzenia wydatków, wywołanych wojną 1914 r. (A.P.)

Pomoc ofiarom wojny.

Minister finansów wnosi do Rady ministrów projekt przepisów, co do wydawania pożyczek dla właścicieli ziemskich, właścicieli nieruchomości miejskich, kupców, przemysłowców i rzemieślników — ofiar wojny. (A.P.)

KRONIKA.

Miejscowa.

— Z „Lutni“ (Komunikat). Repertuar „Lutni“ zapowiada na styczeń następujące widowiska: W niedzielę, 18 (31) stycznia czwarte przedstawienie z cyklu fredrowskiego, które wypełnią nieznanne w Wilnie sztuki ojca komedji polskiej „Z Przemysła do Przeszowy“, oraz „Jestem zabójcą“. Sztuki poprzedzone zostaną prelekcją literacką.

W sobotę, 24 stycznia (6 lutego) „Zamek na Czorsztynie“, oraz jednoaktowy dramat M. Gawalewicza „Barkarola“.

Jednocześnie rozpoczęto przygotowania do wystawienia dramatu Lucjana Rydla „Bodenhain“.

— Tramwaj elektryczny. Komisja urzędów miejskich przystąpiła do rozpatrzenia projektu linii tramwaju elektrycznego, mającej współzawodniczyć z tramwajem konnym.

— Skutki abstynencji (Wł). Pod względem przestępstw takiego rodzaju, jak: zabójstwo, rabunek, poranienie i t. p. stały w Wilnie na pierwszym miejscu Zarzeczce i Antokół. W chwili obecnej ani jedna sprawa tego rodzaju z dziesięciu powyższych nie została skierowana do prokuratora.

— Zaskarżenie wyroku. (Z). B. redaktorka wydawanej w Wilnie w języku litewski gazety „Letuvos Žinios“ (Wiadomości litewskie) Julja Zymont podała do senatu rządzącego skargę apelacyjną na wyrok izby sądowej wileńskiej z dnia 10 grudnia 1914 r. Mocą tego wyroku, za umieszczenie artykułu pod tytułem „22-gi kwietnia w Dumie Państwowej i kadeci“, rzekomo zawierającego wezwanie do walki z rządem i jego rozporządzeniami prawnymi—skazana została na 2 tyg. twierdzy.

— **Prośba o ułaskawienie.** (Z). B. starosta gminny norowlańskiej, w pow. rzeżyckim. Piotr Oniszczenko, d. 30 kwietnia 1914 r. skazany na rok i 4 mies. rot aresztanckich za przywłaszczenie 1538 rb. pieniędzy skarbowych i osadzony w więzieniu pińskim, złożył najpoddaną prośbę na imię Najwyższe o ułaskawienie.

Z Królestwa.

× **Z Ostrołęki.** Pograniczna część Puszczy Kurpiowskiej, powiatu ostrołęckiego, gub. łomżyńskiej od 5-ciu miesięcy cierpi nieustannie od działań wojennych. Ludny i handlowy Myszyniec przedstawia las kominów, steroczących wśród zgłiszcz: z 336 domów jest spalonych dotąd 234. Mieszkańców było zgóra 5 tysięcy, w tem 3 tys. żydów; obecnie pozostaje zaledwie paraset osób i to co chwila kryją się lub uchodzą przed oddziałami niemieckimi.

W drugi dzień świąt Bożego Narodzenia proboszcz, ks. F. Karwacki i dwaj wikariusze, zmuszeni byli przez kanonadę pruską, do ucieczki z kościoła przed zakończeniem nabożeństwa: od dwóch pierwszych niema dotąd wieści.

× **W Skierniewicach.** Skierniewice wyludniły się prawie zupełnie. Spotkać tam można tylko wojskowych lub sanitariuszów. Miasto zewnętrznie niewiele ucierpiało; za to przedmieście Skierniewka i wsi okoliczne zostały zmiecione z łoża ziemi i tylko gruzy świadczą, że mieszcili się tu kiedyś siedziby ludzkie. Siaty Niemców w bitwach pod Skierniewicami wprost zdumiewają rozmiarami. Na polach widniały formalnie całe góry trupów żołnierzy niemieckich.

Z Galicji.

* **Wznowienie „Gazety Narodowej“.** Po przerwie kilkumiesięcznej, zaczęła na nowo wychodzić we Lwowie „Gazeta Narodowa“, organ t. zw. „podolaków“, czyli kouserwatystów wschodnio-galicjskich, stojący najbliżej Dem. Narodowej w swych wrogich uczuciach dla ruchu „mazepińskiego“.

* **Akcyza.** Minister finansów zawiadomił zarządzających poborem akcyzy, że wysyłany do generał-gubernatorstwa Galicji spirytus, przetwory spirytusowe, drożdże, piwo, wyroby tytułowe, tutki do papierosów, zapalki, cukier, nafta, podlegają opłatom akcyzy. (A.P.)

* **Kolekcja.** Dyrekcja Biblioteki Jagiellońskiej zbiera odnoszące się do bieżących wypadków druki, nie będące przedmiotem handlu księgarskiego, a więc wszelkie odezwy, obwieszczenia, plakaty, proklamacje i tak dalej władz państwowych i innych na całym terenie ziem polskich, następnie czasopisma z powodu wojny wydawane, wreszcie tak zwane pieniądze papierowe Zagłębia, lwowskie, bukowińskie i wogóle druki ulotne, widokówki, karykatury, pieśni itd.

Telegrafem i pocztą.

WOJNA.

Front wschodni.

Wątpliwa pogłoska.

W numerze wczorajszym powtórzyliśmy pogłoskę, jakoby nad Bzurą i Rawką, Niemcy postanowili zastąpić wojsko swoje przez austriackie.

Otóż dobrze poinformowane koła wojskowe w Piotrogradzie zwracają uwagę, że nie należy przywiązywać do wiadomości tej wielkiej wagi. Niemcy nie zdecydowałiby się powierzyć austriakom pozycji, które bronią drogi na Berlin.

Raczej należy przypuszczać że wojsko niemieckie wysłano na Bukowinę z grupy, skierowanej przedtem na front serbski. Naturalnie, dyzlokacja ta może się odbić pomyślnie na powodzeniu serbów“.

Zburzenie mostu.

PIETROGRAD. (A.P.). W nocy na 5 st. przerzucili Niemcy na rzece Rawce most naprzeciw frontu niektórych oddziałów rosyjskich, w celu skorzystania z niego dla atakowania pozycji rosyjskich.

W nocy z 8 na 9 st. oddział wywiadowczy jednego z pułków rosyjskich pod dowództwem chorążego Filimonowa, mimo ognia nieprzyjacielskiego, zbliżył się do owego mostu zerwał go, przyczem 4 wywiadowców odniosło rany.

Wojna turecka.

Jerozolima — kwatery główną.

Jerozolima służy obecnie za główną kwaterę armii tureckiej, działającej w Palestynie przeciwko Egipcjom. Po mieście krążą najdziwniejsze pogłoski, podburzające mahometan przeciwko anglikom.

Wojska, znajdujące się obecnie w Jerozolimie, są dobrze umundurowane i uzbrojone w najnowsze broń.

Beduini w miejscowościach graniczących z Egiptem, zaopatrzeni zostali w armaty niemieckie. Wszędzie pobudowano forty podług najnowszych wzorów.

Komunikat sztabu.

PIETROGRAD. (A.P.). Sztab armji kaukaskiej oficjalnie donosi, że w kraju Zaroczkim odbywa się uporczywa bitwa z Turkami, którzy zajmują mocno ufortyfikowane pozycje.

Na innych frontach Kaukazu poważnych walk nie było; była tylko wymiana strzałów karabinowych.

Front zachodni.

Bez zmiany.

PARYŻ. (A.P.) Na wzgórzach argońskich bitwa trwała 10 (23) noc całą.

Wiadomości z Hertmansweilerkopty (z Alzacji) nie otrzymano.

Bombardowanie z powietrza.

LONDYN. (A.P.). Admiracja potwierdza wiadomość o napadzie lotników niemieckich na Dunkierkę i komunikuje, że szczególniejszych szkód nieprzyjacieli nie wyrządził. Jedna bomba pękła nad konsulatem amerykańskim, wybiła okna i uszkodziła wewnętrzne urządzenia.

LONDYN. (A.P.). Dwaj lotnicy angielscy rzucili w Seebrügge 27 bomb w dwie łodzie podwodne i umieszczone nad brzegiem działami. Przypuszczalnie jedna z łodzi została uszkodzona; dział na brzegu znacznie ucierpiały. Podczas ataku jeden z lotników został okrążony przez siedmiu lotników niemieckich, lecz zdążył wykonać zlecenie i umknąć, lekko ranny.

Odgłosy wojny.

Zbrojenie Ameryki.

WASZYNGTON. (A.P.). Izba deputowanych przyjęła kredytu 101 milionów dolarów na armję.

Drażliwa kwestja.

WASZYNGTON. (A.P.). Parostatek amerykański „Wilhelmina“ wyszedł do Hamburga z ładunkiem towarów spożywczych, wysłanych przez jedną firmę amerykańską i adresowanym przez obywatela amerykańskiego do Niemiec. Właściciele statku twierdzą, że ładunek jest przeznaczony wyłącznie dla konsumentów cywilnych i że w razie zaarrestowania statku, zwrócą się z protestem do ministerjum spraw zagranicznych. Właściciele statku zwracali się o radę do Bryana. Ten oświadczył, że produkty spożywcze są kontrabandą warunkową, lecz uchylił się od wyraźnej odpowiedzi.

Wydarzenia polityczne.

W Persji.

SZTOKHOLM. (A.P.). Pisma podają list z Teheranu z wiadomością o majorze na służbie perskiej Klingbergu i szwedzkich oficerach. Okazuje się, że oficerowie szwedzcy pozostający na służbie perskiej, porzucają tę służbę od 16 lutego, z tego powodu, że Rosja nie wypłaca im gaży a Rosja i Anglja już się nie opiekują Persją. Pozostają tylko ci oficerowie szwedzcy, którzy już nie

są na służbie czynnej. Generał Jalmanson, naczelnik oficerów szwedzkich, otrzymał propozycję zorganizowania chińskiej żandarmerji.

Podróż ministra finansów.

SOFJA. (A.P.) Minister finansów Bark przez Sofję wyjechał do Francji.

Uroczystości słowiańskie w Moskwie.

MOSKWA. (A.P.) Nadzwyczaj uroczystości przeszedł dzień serbsko-czarnogórski. W cerkwi Domu Serbskiego archimandryta Michał odprawił uroczyste nabożeństwo, otoczony przedstawicielami cerkwi wschodnich. Byli obecni poseł serbski Spaljkowicz, przedstawiciele państw koalicyjnych i ludów słowiańskich; ci ostatni przybyli w strojach narodowych: serbskich, czarnogórskich, czeskich i innych. Po nabożeństwie odbył się pochód uroczysty pod sztandarem czernjajewskim, pod którym serbscy ochotnicy walczyli z Turkami. Do pochodu przylączyły się tłumy wielotysięczne. Muzyka grała hymny narodowe. Pochód skierował się do soboru Uszpienja. Przed pochodem nieśli portrety Cesarza, Cesarzowej, Następcy Tronu, Wodza Naczelnego, królów serbskiego i czarnogórskiego. W pochodzie uczestniczyli sokoli serbscy i czarnogórscy z patriotycznymi plakatami. Czesi mieli na plakacie: „Wolność Czech“, Polacy — Odezwę Naczelnego Wodza; były też plakaty z napisami: „na Cargrad“ i „krest na św. Sofju“. W soborze Uszpienja było około 3000 zbierających ofiary. Odprawiono nabożeństwo, poczem pochód udał się przed pomniki Aleksandra II i Aleksandra III, poszedł bulwarami do pomnika Skobelewa. U stóp pomników składano wianki wszystkich narodów słowiańskich i wygłaszano mowy patriotyczne. Po skończonej uroczystości zeczęto zbierać ofiary na Serbję i Czarnogórze.

Z ostatniej chwili

Minister Biliński.

KOPENHAGA. (A.P.) „Berliner Tgbl.“ przynosi pogłoskę o dymisji austriackiego prezesa ministrów Stürgha. Miejsce jego zająć ma podobno minister skarbu Biliński.

Na Bukowinie.

BUKARESZT. (A.P.) Wojsko austriackie pod Dornawatrą i Jakobeni liczyło kilka dni temu 5.000 bagnetów. Z przybyciem nowych posiłków siły te się powiększą. Pod Jakobeni porobili austriacy na przestrzeni 2 kilometrów transeje, otoczone drutem kolczastym, przez który puszczają prąd elektryczny.

Poległy konsul.

TEHERAN. (A.P.) Potwierdza się wiadomość o śmierci pułkownika Ijasa, konsula rosyjskiego w Soudżbulaku, zabitego przez Turków podczas ataku na Kiaudziubę. Pogłoska o ścięciu nie znajduje potwierdzenia.

Cel wizyty berlińskiej.

RZYM. (A.P.) Wycieczka austriackiego następcy tronu i ministra Buriana do Berlina, wywołuje w sferach dyplomatycznych przypuszczenie, że chodzi o wezwanie armji niemieckiej na pomoc do Węgier i Siedmiogrodu.

Redaktor odpowiedzialny:

STANISŁAWA STUDNICKA.

Wydawca:

WITOLD ABRAMOWICZ.